

5. TRIEDA

TEXT Č. 1

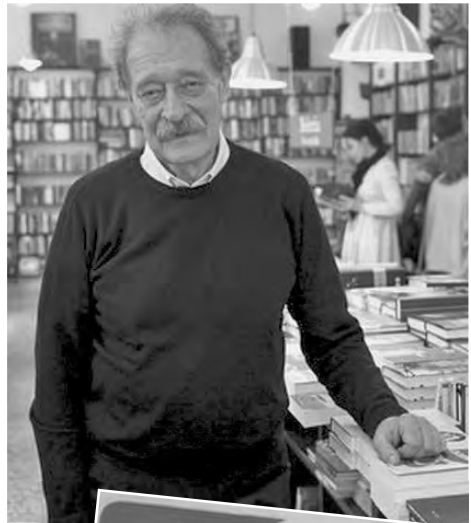
TÉMA: DOMOV

Meno: .....

Trieda: .....

Počet bodov: .....

Tomáš Janovic (*22. mája 1937, Bratislava) je slovenský spisovateľ, novinár, textár, básnik, autor rozhlasových, televíznych, divadelných hier a autor literatúry pre deti a mládež. Narodil sa v rodine úradníka a vzdelanie získal v Bratislave a Košiciach, napokon však znovu v Bratislave, kde vyštudoval Filozofickú fakultu Univerzity Komenského, odbor slovenčina a dejepis. Po ukončení štúdia nastúpil do redakcie satirického časopisu Roháč, kde pracoval v rokoch 1960–1991. Od roku 1991 sa venuje profesionálne literárnej tvorbe.

5 » 09

Vypočujte si text v podaní učiteľa a sledujte pri tom písomnú verziu textu!

TOMÁŠ JANOVIC Zariad'ovanie bytu

Byt som dostal. Iste všetci zvedaví ste, čo v ňom chýba... Kopa vecí, ktoré dávno majú všetci. Teraz viem, že iste na byt zvedaví ste. Chýba skriňa, lampa, kreslo. Kreslo, kam by telo kleslo. Chýba stolček, rebrík, váza. Váza, v ktorej vonia baza. Tak čo spravím? Iste všetci zvedaví ste. Zariadim byt. Tým, čo vlastným, teda menom TOMÁŠ JANOVIC.

Z **T** je zrazu stolček v byte. **O** do bytu zapadlo ako zrkadlo. Chýba ešte skriňa, rozťahnem **M** a je to. Zrazu veľký hlad ma morí. **Á** beriem rebrík. Narovnať **Š** bude hračka a už v kresle drieme mačka. Z **J** je pri kresle jedinečná lamp**A**. V byte chýba posteľ? Na **N** sa leží pružne. **O** mám umývadlo! Z **V** je váza. Nakoniec z **I** a **C** mám svetlo... A tým končím. Iste dávno ospalí ste.

(Podľa T. Janovica „Z knihy Jeleňvizor“)

Úlohy

1. Vyznačte, ktorými vecami zariadil spisovateľ svoj byt! – Jelöljétek a berendezési tárgyakat jelentő szavakat a szövegben!

zrkadlo, skriňa, chladnička, lampa, kreslo, polička, rebrík, umývadlo, váza, stôl, stolička, stojan na kvety, záclona

2. Vyznačte v texte slovné spojenia s významom! – Jelöljétek a következő kifejezéseket a szövegben!

- A) Biztosan kíváncsiak vagytok...
- B) Hát most mit csináljak?
- C) Biztosan álmosak vagytok.
- D) Csomó dolog hiányzik.
- E) A lakásban hiányzik a...

3. Pýtame sa... – Odpovedajte! – Kérdezünk – Válaszoljatok!

Kto dostal byt?

- A) spisovateľ
- B) ja
- C) Tomáš Janovic

Čo chýba v byte?

- A) chladnička
- B) skriňa
- C) televízor

Ako sa volá spisovateľ?

- A) Tomáš Janovic
- B) Tamás Janovic
- C) Jano Tomášovic

Čo robil spisovateľ?

- A) kúpil si nábytok
- B) zariadil byt
- C) spravil poriadok

Kde spí mačka?

- A) v kresle
- B) na peci
- C) na skrini

Z čoho spravil stolček?

- A) z dreva
- B) z papiera
- C) z písmena T

Z ktorého písmena vzniklo zrkadlo?

- A) z hlásky A
- B) z písmena O
- C) z mena Jano

4. Je to pravda? (ÁNO, NIE) – Igaz ez?

Z Á vznikla lampa. ....

Zo Š vzniklo kreslo. ....

Z M vznikla skriňa. ....

Z N je lampa. ....

Z V je váza. ....

5. Označte správne poradie viet! – Jelöljétek számozással a mondatok sorrendjét!

- Nakoniec z I a C mám svetlo.
- Z V je váza.
- Z T je zrazu stolček v byte.
- Narovnať Š bude hračka a už v kresle drieme mačka.
- Z J je pri kresle jedinečná lampa.
- Chýba ešte skriňa, rozťahnem M a je to.
- Na N sa leží pružne.
- O do bytu zapadlo ako zrkadlo.
- Á beriem rebrík.
- O mám umývadlo!

6. Ktorá samohláska chýba? – Melyik magánhangzó hiányzik?

a, ia, e, ie, i, í, ý, o

Dr . . m .

spr . v . m

l . ž .

D . st . l

Z . r . . d . m

k . nč . m

ch . b .

b . r . . m

kl . sl .

rozt . . hn . m

7. Poskladajte vety zo slov! – Alkossatok mondatokat a szavakból!

teraz čo tak spravím?
zvedaví všetci iste ste.
končím tým a
kopa v ňom chýba vecí
ste ospalí Iste

.....

.....

.....

.....

.....

TEXT Č. 2

TÉMA: RODINA

Meno: .....

Trieda: .....

Počet bodov: .....

5 » 10

Vypočujte si text z CD platne dvakrát a riešte úlohy!

Poklad

Umierajúci otec zavolať k sebe dvoch nevydarených synov a vraví im: „Synovia moji, nemám toho veľa, čo vám tu zanechám. Ak však po mojej smrti starostlivo prekopete vinicu, o ktorú ste dosiaľ nedbali, objavíte poklad nesmiernej ceny.“ Len čo otec navždy zavrel oči, schytili bratia motyky a poďho do vinice hľadať zakopané zlato. Zem vo vinici nie je však kyprá. Tvrdá je sťa kameň. A tak ubehol deň, prešli dva a bratia prekopali len nevelký kúsok zeme. Po niekoľkých dňoch si už necítili ani ruky, ani chrbty. V hľadaní pokladu však neprestávajú. Len čo slnko vystúpi na oblohu, už sú opäť vo vinici, a hoci po zlato niet ani stopy, prekopávajú ju až do neskorého večera. Lenže márne to robia ten deň i nasledujúce. Pokladu nikde. „Nepravdu vravel náš otec,“ hnevali sa, keď prekopali celú vinicu a zlato nenašli. Lež potom na jeseň nemohli sa tomu bohatstvu vynačudovať. Toľká úroda! A vtedy pochopili, že ich otec hovoril pravdu. Vo vinici bol skutočne ukrytý poklad.

(Ezopova bájka v podaní Ondreja Sliackeho)

Úlohy

1. Označte podčiarknutím pravdivé tvrdenia podľa textu! – Jelöljétek a szöveg alapján az igaz állításokat!

- Az apa azt mondta fiainak, hogy kincset rejtett el a szőlősben.
- A fiúk azután kezdtek keresni, amikor apjuk meghalt.
- A fiúk a szőlősben napokig kapálva keresték a rejtett kincset.
- A szőlősben nagyon kemény volt a föld.
- A fiúk csak kora reggel dolgoztak a szőlősben.
- Ősszel nem termettek a szőlőtőkék semmit.
- A fiúk hiába keresték a kincset.
- Egyáltalán nem fáradtak el a munkában.
- A szőlő gazdag őszi termése volt a kincs, amit apjuk rájuk hagyott.
- A fiúk végig hittek abban, hogy apjuk igazat mondott.

2. Dokončite vety podľa textu! – Fejezzétek be a mondatokat a szöveg alapján!

A szőlősben a föld

A) jó porhanyós

B) kemény mint a kő

Pár nap után

A) már nem érezték kezüket, hátukat

B) befejezték a keresést

Amikor megkapálták az egész szőlőt

A) örültek az elvégzett munkának

B) haragudtak apjukra, hogy nem mondott igazat

Ősszel aztán

A) rácsodálkoztak a gazdagságra

B) leszedték a szőlőt

Akkor értették meg, hogy apjuk

A) igazat mondott a kincsről

B) meg akarta őket leckéztetni

3. Nájdi v texte slovné spojenia! – Keressétek meg a következő szókapcsolatok jelentését a szövegben!

- A) Nincs már sok hátra .....
- B) Örökre behunyta szemét .....
- C) Eltelt egy-két nap .....
- D) Aranynak nyoma sincs .....
- E) Ekkor értették meg .....

4. Ako znie veta správne? – Hogyan hangzik helyesen a mondat!

- Bez nie sú koláče práce. ....
- Aká, taká pláca práca .....
- Práca majstra chváli. ....
- Ide od ruky mu práca. ....
- Dobrá sa sama práca chváli. ....

5. Spojte význam so slovom! – Párosítsátok a jelentéseket!

Dedičstvo
Stopa
Poklad
Bohatstvo

je niečo cenné, čo je skryté a treba to hľadať
je, keď máme niečoho veľa.
je to, čo vám zanechajú rodičia.
je to, na základe čoho nájdeme niečo.

6. Ako znela posledná otcova veta? – Hogy hangzott az apa utolsó mondata?

ceny   vinicu   nedbali   poklad   starostlivo

„Ak však po mojej smrti ..... prekopete ....., o ktorú ste dosiaľ' ....., objavíte ..... nesmiernej.....”

TEXT Č. 3
TÉMA: ŠKOLA

Meno: .....

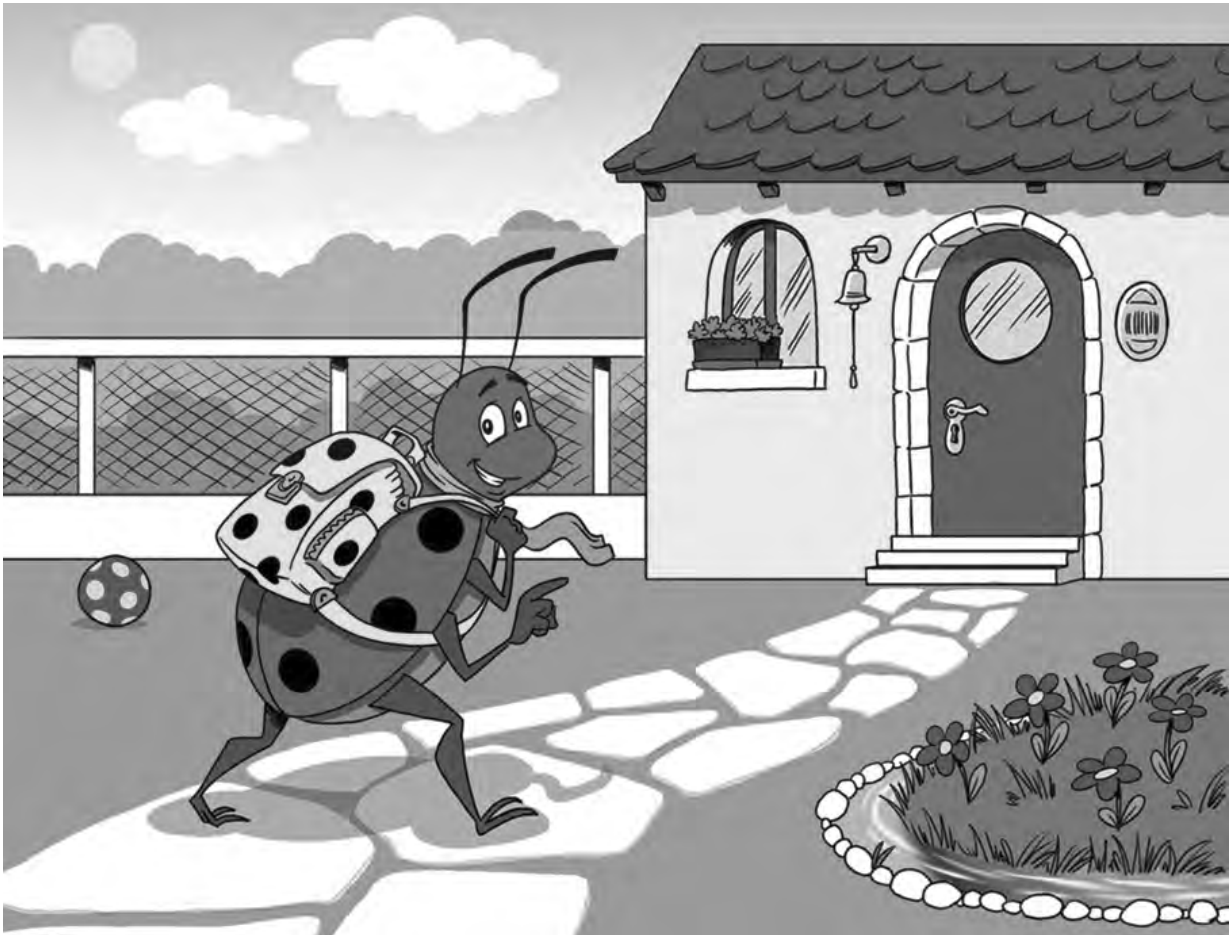
Trieda: .....

Počet bodov: .....

5 » 12

Vypočujte si text z CD platne dvakrát a riešte úlohy!

J. A N. KUČEROVCI
Lienko

Takto jedného krásneho dňa vyzváňal na lúke belasý zvonček. Zo všetkých strán sa zbíhali školáci a ponáhľali sa do školy. Len malý Lienko Lenko spal a spal. Zrazu zbadalo malého spáča slniečko. Svojím lúčom si posvietilo na spiaceho chlapčeka, poštekľilo ho po tváričke, ale len trochu, aby mu spánok neutiekol.

– Ach, to už je biely deň? A mne sa ešte tak chce spať.

Aha, tamto letí včelička, tá mi povie, koľko je hodín. Včelička, včelička, kam letíš tak zavčasu?

– Zavčasu, Lenko? Veď tvoji bračekovia sú už dávno v škole.

– Čo to hovoríš, včelička? Bračekovia sú už v škole! Ach, ja nešťastník, ja som zaspal. Čo mám teraz robiť, čo len mám robiť?

– Plač ti nepomôže, rýchlo sa umy, učeš a bež do školy!

Lienko si pretrel oči kvapkou rosy, a už letel. V škole pán učiteľ už dost' dávno rozprával všeličo zaujímavé ostatným lienočkám, keď dobehol Lienko Lenko. Chcel si tichučko sadnúť na svoje miesto, ale pán učiteľ ho zbadal:

– Veru si ty hrozný spachtoš, Lenko! Ani raz neprídeš do školy načas. Nič nebudeš vedieť, nič sa nenaučíš, len hanbu budeš robiť ostatným lienočkám. Vari si nepočul vyzváňať zvonček? Už vidím, že na zajtrajší výlet pôjdeme bez teba!

– Na aký výlet, pán učiteľ?

– Zajtra ideme všetci na vychádzku, ale ty asi zostaneš doma, lebo istotne zaspíš.

– Nezaspím, pán učiteľ, uvidíte, že nie. Prídem načas, však ma vezmete so sebou, pekne prosím...

Úlohy

1. Dokončite vety podľa textu! – Fejezzétek be a mondatokat a szöveg alapján!

A) Minden oldalról összegyűltek az iskolások .....

.....

B) Aha, ott repül egy méhecske .....

.....

C) Semmit nem fogsz tudni, semmit nem tanulsz meg, csak .....

.....

D) Holnap kirándulni megyünk, de .....

.....

E) Időben jövök, csak .....

.....

a) szégyent hozol a többi katicabogárra

b) siettek az iskolába

c) szépen kérem, vigyenek magukkal

d) ő megmondja mennyi az idő

e) te itthon maradsz, mert biztosan elalszol

2. Zdrobneniny sú slová s kladným citovým zafarbením. Vyznačte ich v texte! – Jelöljétek a szövegben a kicsinyítőképűs szavakat!

.....
 .....

3. Aké sú neutrálne tvary týchto zdrobnenín? – Melyek a semleges alakjaik ezeknek a szavaknak?

Chlapček	Zvonček .....
Včelička	Tvárička .....
Lienočka	Tichučko .....

4. Doplňte vety! – Egészítsétek ki a mondatokat!

sú už dávno v škole, ale pán učiteľ ho zbadal, do školy načas, pôjdeme bez teba! však ma vezmete so sebou.

Ved' tvoji bračekovia .....

Chcel si tichučko sadnúť na svoje miesto, ...

Ani raz neprídeš .....

Už vidím, že na zajtraší výlet .....

Prídem načas, ...

5. Zorad'te vety do časového poradia! – Állítsátok időrendi sorrendbe a mondatokat!

- Veru si ty hrozný spachtoš, Lenko!
- Ani raz neprídeš do školy načas.
- Už vidím, že na zajtraší výlet pôjdeme bez teba!
- Na aký výlet, pán učiteľ?
- Zajtra ideme všetci na vychádzku, ale ty asi zostaneš doma, lebo istotne zaspíš.
- Nezaspím, pán učiteľ, uvidíte, že nie.

6. Označte pravdivé tvrdenia podľa textu! – Jelöljétek a szöveg alapján az igaz állításokat!

Lienko Lenko nagyon szeretett aludni.

A méhecske mondta neki, hogy testvérei már iskolában vannak.

A tanár úr még nem kezdte el a magyarázatot, amikor belépett az osztályba.

Lienko Lenko köszönt és elnézést kért.

Holnap senki nem megy kirándulni.

7. Ktorá veta poukazuje na to, že Lienko Lenko sa zľakne a nevie, čo má robiť? – Melyik mondat utal arra, hogy Lienko Lenko megijed és nem tudja, mit tegyen?

.....

8. Čo znamenajú nasledujúce výrazy? – Mit jelentenek a következő kifejezések?

spachtoš

A) kto rád spí

B) kto nerád spí

C) kto ťažko zaspí

nešťastník

A) kto má šťastie

B) kto hľadá šťastie

C) kto nemá šťastie

9. Aký prívlastok stojí pred slovom? – Milyen jelző hiányzik a szó elől?

..... Lienko

..... zvonček

..... deň

TEXT Č. 4

TÉMA: ZAMESTNANIA

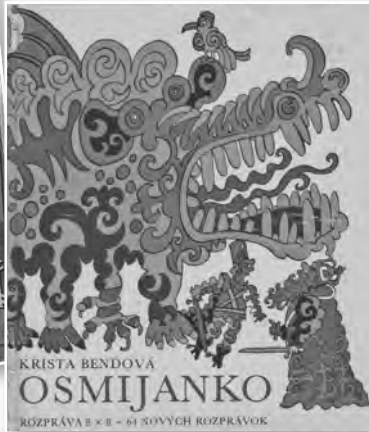
Meno: .....

Trieda: .....

Počet bodov: .....

Krista Bendová (*27. 01. 1923, Kráľova Lehota – †27. 01. 1988, Bratislava) bola slovenská poetka, prozaička, novinárka a dramaticka, známa predovšetkým ako autorka kníh pre deti a mládež; manželka slovenského spisovateľa Jána Kostru. Pochádzala z rodiny železničného úradníka. Študovala v Kráľovej Lehote, Kremnici, Nových Zámkoch, neskôr pokračovala vo vzdelávaní na gymnáziu v Banskej Bystrici, po maturite študovala slovenčinu a ruštinu. Od roku 1964 sa venovala iba písaniu a v roku 1983 jej udelili titul zaslúžilá umelkyňa.

Vypočujte si text z CD platne dvakrát a riešte úlohy!

5 ► 17

KRISTA BENDO VÁ

Generál

Poznáte, deti, Ivana? Možno aj áno. Má také strapaté vlasy ako ani jeden chlapec v našom meste. Oči má veľké, okrúhle ako taniere a čierne ani uhoľ. Istotne ho spoznáte, keď ho stretnete v našej ulici. O tomto Ivanovi vám chcem rozprávať. Raz večer, keď už ležal v postieľke, hovorí svojmu oteckovi:

– Tata, vieš, čím ja budem, keď narastiem? Generálom.

– Akože? – čuduje sa tata, – veď včera si chcel byť šoférom.

– To bolo včera, – vraví Ivan. – Ale dnes chcem byť generálom. Budem mať revolver, pušku a možno aj delo.

Tata pokrútil hlavou.

– A vieš ty, Ivan, že generálom byť je veľmi ťažká vec? To musí byť veľmi smeľý človek.

– Nech. Ved' ja sa nebojím. Budem mať revolver, pušku a delo. Budem chodiť v noci po hore a naháňať nepriateľov. Pochytám ich, poviažem a privediem všetkých domov do pivnice.

– No dobre, ved' uvidíme. Ale teraz už spi!

Tata prikryl Ivana perinkou, zhasol svetlo a vyšiel.

O chvíľu bolo počuť veľký krik. Tata vošiel do Ivanovej izby.

– Čo ti je? Prečo plačeš?

– Keď ja sa bojím, – narieka Ivan. – Taká tma je tu a voľakto tu chodí, jojój...!

Ale v izbe nebolo nikoho. To len drevená dlážka praskala.

– Aj pod oknami niekto behá, – narieka Ivan.

Ale nikto nebehal. To sa len stromy kývali.

– A v kúte niekto sedí...

Ale nikto nesedel. Len stolička tam stála.

Tata znova prikryl uplakaného Ivana, pohladkal ho po hlave:

– A teraz už spi, ty... generál.

Generál si utrel zaslzené oči, potiahol dva razy nosom. Potom povedal celkom tichučko:

– Tata, aspoň malú lampu mi nechaj svietiť. Možno, že budem radšej šoférom... Čo poviete, deti, môžu sa šoféri báť?

Úlohy

1. Kto čím bol? – Kinek mi volt a foglalkozása?

Čím bola Krista Bendová?

A) poetkou, novinárkou

B) herečkou

Čím bol jej otec?

A) spisovateľom

B) železničným úradníkom

Čím bol jej manžel?

A) spisovateľom

B) učiteľom

2. Aký bol Ivan? – Milyen volt Ivan?

okrúhle, strapaté, čierne, veľké

Má také ..... vlasy ako ani jeden chlapec v našom meste.

Oči má ....., ... ako taniere a ..... ani uhoľ.

3. Vyznačte, čoho sa bojí Ivan? – Jelöljétek meg, mitől fél Ivan!

pušky školy tmy
 psa doktora otca

Čím sa chcel stať? – Mi szeretett volna lenni?

a) poľovníkom   b) Vojakom   c) Generálom

Čím chcel byť nakoniec? – Végül milyen foglalkozás tetszett neki?

a) lekárom   b) Šoférom   c) Učiteľom

4. Doplníte slová **nikto** – **niekto** – **voľakto!** – Egészítsétek ki a mondatokat a következő szavakkal! **nikto** – **niekto** – **voľakto**

Taká tma je tu. .... tu chodí, jojój...!
 Aj pod oknami ..... behá, – narieka Ivan.
 Ale ..... nebehal.
 A v kúte ..... sedí.
 Ale ..... nesedel.

5. Ktoré tvrdenia sú nepravdivé? – Mely állítások hamisak?

Iván nem akart ezredes lenni.
 Az édesapja lekapcsolta a villanyt és betakarta.
 Iván egyszer csak kiabálni kezdett.
 Iván nem félt a sötétben.
 Iván azt kérte, hogy a kislámpa maradjon égve.

6. Spojte výraz s významom! – Párosítsátok a kifejezést a jelentéssel!

A) pokrútil hlavou
 B) musí byť veľmi smelý človek
 C) dobre, veď uvidíme
 D) keď ja sa bojím
 E) bolo počuť veľký krik

a) csóválta a fejét
 b) kiabálás hallatszott
 c) de hát én nem félek
 d) bátor embernek kell lennie
 e) jó, majd meglátjuk

TEXT Č. 5

TÉMA: SVIATKY

Meno: .....

Trieda: .....

Počet bodov: .....

Rudo Moric (*27. 03. 1921, Sučany – †26. 11. 1985, Bratislava) bol slovenský prozaik a publicista. Narodil sa v rodine železničiara. Po ukončení štúdia pôsobil ako učiteľ v Belej. Ako príslušník 1. čs. armády na Slovensku sa aktívne zúčastnil Slovenského národného povstania, po jeho potlačení bol internovaný v zajateckých táboroch v Rakúsku. V rokoch 1946–48 vyučoval. V roku 1959 sa stal riaditeľom vydavateľstva Mladé letá a od roku 1964 bol predsedom výboru Slovenského literárneho fondu, r. 1968 prispel k obnovenému vydávaniu Slniečka, najznámejšieho medzivojnového časopisu pre deti. Jeho knihy mali veľký ohlas doma aj v zahraničí. Hojne boli prekladané do srbochorvátčiny, bulharčiny, poľštiny, ruštiny, maďarčiny a nemčiny.

5 » 19

Vypočujte si text z CD platne dvakrát a riešte úlohy!

RUDO MORIC

Krstiny

(Úryvok)

Zazvonil telefón. Vraj zo zoologickej záhrady. Kto ma už volá?

- Čo by ste si želali?
- Radi by sme vás poprosili... – hlas sa odmlčal.
- Tak poproste, – posmeľujem dievča.
- Radi by sme vás poprosili, či by ste neboli krstným otcom... Viete, skrížili sme himalájskeho medveďa so sibírsnym a vyšlo to. Narodili sa dve krásne mláďatá.
- Vážne?
- Vážne... Chceli by sme ich pokrstiť, dať im mená... a vy by ste mali byť jednému krstným otcom. Prídete v sobotu popoludní? O tretej. A vymyslíte mu meno,
- prosí dievča.
- Hocijaké?

– Nie hocijaké, kdeže... Veď to nie je hocijaké medvied'a. Otec sa volá Mumu, matka sa tiež začína na em,... i tento by sa mal volať menom, ktoré sa začína na M.

– A čo dar? – Lámem si hlavu, premýšľam a ustavične mi vychádza, že najlepší bude pohár medu. Potom prišla sobota. Pri bráne ZOO ma už čakala kolegyňa, spisovateľka...

Úlohy

1. Vyberte správnu odpoveď! – Válasszátok ki a helyes választ!

Kedy má meniny spisovateľ Rudo Moric?

A) v marci

B) v apríli

C) v decembri

Kedy má narodeniny spisovateľ Rudo Moric?

A) 27. marca

B) 20. februára

C) 10. januára

Čím by mal byť spisovateľ pre medveďov?

A) krstným otcom

B) krstnou mamou

C) opatrovateľom

Kedy má prísť do ZOO na krstiny?

A) v sobotu o tretej

B) v nedeľu popoludní

C) v pondelok po obede

Čo bude darovať medveďom?

A) pohár medu

B) medovníky

C) oriešky

2. Čo znamenajú tieto slovné spojenia? Nájdite ich v texte! – Keressétek meg a következő szókapcsolatok jelentését a szövegben!

szeretnének megkérni, találjon ki nevet, töröm a fejem, mi legyen az ajándék, legjobb lesz

radi by sme vás poprosili – .....

vymyslíte mu meno – .....

lámem si hlavu – .....

a čo dar? – .....

najlepší bude – .....